امنیت اطلاعات:

از آگاهی تا آموزش

مؤلفان

دکتر محمد حسن‌زاده

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس

مهندس نرگس جهانگیری

کارشناس ارشد آموزش و پرورش

تهران / ۱۳۹۰

حسن‌زاده، محمد، ۱۳۵۶ـ
امنیت اطلاعات: از آگاهی تا آموزش / نوشتهٔ محمد حسن‌زاده، نرگس جهانگیری
تهران: کتابدار، ۱۳۹۰
۲۰۵ص.: جدول، نمودار
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا
موضوع: شبکه های کامپیوتری -- اقدامات تامینی
موضوع: تکنولوژی اطلاعات -- اقدامات تامینی
موضوع: کامپیوترها — ایمنی اطلاعات
شناسه افزوده: جهانگیری، نرگس
رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۸ الف۵ح/۵/TK۵۱۰۵
رده بندی دیویی: ۰۰۵/۸
شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۰۹۶۸۷

www.ketabdar.org
mohseni@ketabdar.org

عنوان: امنیت اطلاعات: از آگاهی تا آموزش
مؤلفان: دکتر محمد حسن‌زاده، مهندس نرگس جهانگیری
مجموعه کتابدار: ۲۳۲: فناوری اطلاعات و ارتباطات: ۲۶
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰ / **شمارگان:** ۱۵۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰ تومان
شابک: ۰-۰۳۲-۲۴۱-۶۰۰-۹۷۸
تلفن: ۴- ۸۸۴۸۱۳۵۳ / ۸۸۹۷۹۵۶۱
دورنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰ / **همراه:** ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱
نشانی پخش: کتابدار، تهران، صندوق پستی ۱۹۷۳ / ۱۴۱۵۵

فهرست مطالب

فصل نهم

پیشگفتار مولفان

امروزه کمتر کسی را می‌توان یافت که اطلاعاتی برای از دست رفتن نداشته باشد. همه ما در معرض از دست دادن اطلاعاتی هستیم که ممکن است به دست آوردن آن‌ها دیگر امکان‌پذیر نباشد. از سوی دیگر نوع دیگری از دزدی و ناامنی در محیط‌های کاری رواج یافته است که ریشه در گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات و آسیب‌های همراه آن دارد. آن ناامنی اطلاعاتی است که در گذشته‌های دور بارزترین مصداق آن دانستن جای کلید گاو صندوق بزرگانی بود که گنجینه‌ای نهفته در آن داشتند. اما امروزه همه ما صندوقچه‌ای از اطلاعات گرانبها را در اختیار داریم و معمولاً امکان دسترسی به آن از سوی افراد مختلف به راه‌های گوناگون وجود دارد. حوزه‌ای که این بُعد از زندگی امروزی را تحت پوشش قرار می‌دهد، امنیت اطلاعات است.

بدون شک، شاه بیت امنیت اطلاعات آگاهی است. در صورتی که همه ما از جوانب مختلف امنیت اطلاعات یا ناامنی‌های اطلاعات آگاه باشیم، کمتر دچار ضرر و زیان می‌شویم. البته دردناک‌ترین بُعد ناامنی اطلاعات زمانی است که اطلاعات به یغما رفته تنها اطلاعات فردی و شخصی نیست بلکه مربوط به گروهی از افراد یا یک سازمان و حتی یک کشور است که امکان خراب‌کاری با مقیاس بزرگ‌تر را فراهم می‌آورد. ساده‌ترین و موثرترین راه برای دستیابی به آگاهی، آموزش است؛ بنابراین آموزش امنیت اطلاعات یکی از مهم‌ترین مباحثی است که باید در سطح فردی، سازمانی و ملی به آن پرداخته شود.

این کتاب به عنوان دستاوردی از نگاه جامع به امنیت اطلاعات، با این هدف تدوین شده است که دانش مناسبی از امنیت اطلاعات، اهمیت آن، مدل‌ها و مبانی نظری آن ارائه نماید و سپس با تاکید بر اهمیت آگاهی و کسب آن از رهگذر آموزش چارچوبی برای این مفهوم فراهم آورد. در گام بعدی ضمن ارائه خلاصه‌ای از یافته‌های یک تحقیق میدانی، آموزه‌هایی عملی از امنیت اطلاعات را به خوانندگان عرضه کند؛ فصل‌های نه گانه این کتاب تلاش کرده است مفهوم امنیت اطلاعات را از آگاهی تا آموزش پوشش دهد.

درفصل اول، کلیات امنیت اطلاعات تبیین شده است، در فصل دوم، مولفه‌های تشکیل دهنده امنیت اطلاعات به همراه مصداق‌ها و واژه‌های بیانگر آنها به تفصیل بررسی شده است. فصل سوم کتاب به مدل‌های امنیت اطلاعات اختصاص یافت و در فصل چهارم، عوامل تاثیرگذار بر امنیت اطلاعات بررسی و بر نقش عوامل انسانی در ارتقای امنیت اطلاعات تاکید شده است. فصلهای پنجم و ششم به آگاهی از امنیت اطلاعات و آموزش آن اختصاص یافته است تا به صورت توامان دو مفهوم کلیدی این کتاب را تبیین کنند. فصل هفتم نمونه‌ای از یک مطالعه موردی گزارش شده که در یک موسسه مالی به انجام رسیده است. در نهایت، فصلهای هشتم و نهم کتاب به ارائه راهکارهای عملیاتی در حوزه ارتقای امنیت اطلاعات به تفکیک نقاط آسیب پذیر پرداخته است.

این کتاب در وهله اول برای طیف وسیعی از کسانی تدوین شده است که به مبحث امنیت اطلاعات علاقه‌مندند، در وهله دوم برای کسانی است که به صورت حرفه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات کار می‌کنند و مسئولیتی در ارتباط با آن در سازمان خود دارند و بنابراین نیازمند یک نگاه جامع (از نظر تا عمل) هستند. در مرحله سوم به صورت ویژه برای دانشجویان رشته‌های علوم کتابداری و اطلاع رسانی، مدیریت فناوری اطلاعات و پژوهشگران حوزه منابع اطلاعاتی سازمان‌ها که به صورت عمقی به دنبال فهم مفهوم امنیت اطلاعات و چارچوب فکری حاکم بر آن هستند، مفید خواهد بود.

همانند هر نوشتاری این مجموعه نیز خالی از اشکال نیست. اصولا نویسندگان به دنبال اثبات بی نقصی این مجموعه نیستند بلکه تلاش کرده‌اند که دانسته‌ها و دستاوردهای خود را در قالب این کتاب به علاقه مندان عرضه کنند. دانسته‌هایی که حاصل تلاش علمی فراوان است و ریشه در یافته‌های دیگران دارد. لذا، تکمیل و اصلاح آن در طول زمان با پیشنهادات دلسوزانه و سازنده خوانندگان محترم حاصل خواهد شد. با علاقه وافر آماده شنیدن نظرات و ارشادهای دوستان هستیم.

من ا... توفیق و علیه التکلان

محمد حسن زاده - نرگس جهانگیری

زمستان ۹۰